

*Toespraak gedeputeerde Joost van den Akker bij de
Einstein Telescope Bedrijvenmiddag te Eindhoven, 27 september 2018*

-het gesproken woord geldt-

Dames en heren,

Graag wil ik Nikhef, NWO en LIOF danken voor het initiatief tot deze middag. De Einstein Telescoop zet de deur open voor een kennismaking met de fundamenteën van ruimte en tijd. En volgens mij komen wij maar op één manier door die deur. Namelijk door middel van een krachtige samenwerking van wetenschappelijke instituten en overheden samen met het bedrijfsleven, binnen Nederland en met onze partners over de grens. Steun van het bedrijfsleven, zoals u hier vanmiddag bijeen, is daarvoor onontbeerlijk.

Waar wetenschap en maatschappelijke uitdagingen elkaar raken, gebeuren de mooiste zaken. En kijkende naar Einstein Telescope gaan we nog een stapje verder, we komen op het grensvlak van ‘big science’ en hightech sleuteltechnologieën. Grote infrastructures als de Einstein Telescope hebben in het verleden dan ook de grenzen verlegd, mét baanbrekende wetenschap, mét innovaties die de wereld hebben veranderd, en mét een enorme spin-off naar de regio's waar zij gevestigd zijn. Denk aan CERN. De plek waar het ‘higgsdeeltje’ is ontdekt, de bakermat van onder meer het ‘worldwide web’ en een economisch vliegwiel voor de regio rond Geneve.

De euregio rond Zuid-Limburg is om meerdere redenen een goede plek om een Einstein Telescope te vestigen. (1) Wij hebben een harde bodem die ideaal is om zwaartekrachtsgolven in te meten (2) Het gebied tussen Aken, Eindhoven en Leuven heeft een grote innovatiepotentie, door de sterke wetenschappelijke instituten en ons hightech bedrijfsleven (3) En wij hebben een goed bereikbaarheid en een prima internationaal vestigingsklimaat.

Limburg neemt net als de brainport regio Eindhoven een centrale plek binnen die Europese hightechregio. Limburg investeert fors in kennisinfrastructuur, als aanjager van innovatie, en als grondstof voor valorisatie. Wij kennen een hechte samenwerking tussen kennisinstellingen, ondernemers en overheden en de investeringen in kennisinfrastructuur. Een samenwerking waarin Limburg meer dan 400 mln. heeft geïnvesteerd rond vier campussen. 23.000 mensen werken bij deze campussen en ze zijn jaarlijks goed voor een toegevoegde waarde van zo'n 1,7 miljard euro. Recent onderzoek in opdracht van het Ministerie van EZK heeft aangetoond dat wij goed op weg zijn met de samenwerking rond onze campussen. Een sterke samenwerking tussen kennisinstituten, bedrijfsleven en overheden maakt ook hier het grote verschil.

De Provincie Limburg ziet net als Nikhef grote kansen voor Nederland om samen met België en Duitsland te komen tot een bid om de Einstein Telescope in deze euregio te vestigen. Met de RWTH Aachen als 'Exzellente Uni' is het ook een beetje 'onze' technische universiteit met expertise op dit gebied. En het project staat op de agenda. Het project is opgenomen in de nationale roadmap voor grote wetenschappelijke infrastructuur. En onze Minister van OCW heeft voor de zomer aangegeven dat zij daarom ook de acties van Nikhef en Provincie steunt, en in gesprek is met de buurlanden. Uiteindelijk is de keuze voor het neerleggen van een bid een nationale keuze. Daarin nemen Nikhef en de Provincie Limburg ook initiatief.

Limburg steunt Nikhef in de onderzoeken die nodig zijn om de bodem in kaart te brengen. Wij hebben ook middelen vrij gemaakt om te investeren in een R&D Fieldlab in Zuid-Limburg, de ETpathfinder. Daarbij sluiten wij aan bij het Vlaanderen-Nederland Interreg-programma van waaruit ook reeds 4 mln. subsidie in het vooruitzicht is gesteld voor de financiering. En wij steunen

Nikhef en de Universiteit Maastricht in het opzetten van een onderzoekscentrum voor zwaartekrachtsgolven.

De wereldwijde LEGO-VIRGO conferentie die in september in Maastricht plaatsvond en de uitgebreide belangstelling van de UM in natuurwetenschappen, is een mooi voorbeeld van de betrokkenheid van onze grensregio bij dit revolutionair fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Wij hebben met steun van het Ministerie van EZK ook het initiatief genomen tot een economische studie die in oktober zal verschijnen om de onbetwist 'sterke wetenschappelijke casus' van de Einstein Telescope aan te vullen met een 'sterke economische casus'. En met de ETpathfinder als R&D Lab hoeven we niet te wachten tot 2030, maar gaan we vanaf volgend jaar al proeven van de wetenschap en innovatiekracht die Einstein Telescope onze regio te bieden heeft.

Nu lijkt me het juiste moment voor wetenschappers en bedrijfsleven om de kansen in beeld te brengen en te zien waar de krachten gebundeld kunnen worden. Wetenschappers, bedrijfsleven, zoals VDL ETG hier en in Born, en samenleving hebben allen de sleutel in handen om de kansen van de Einstein Telescope samen te benutten.